

DECIZIE

19 iulie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:
Președinte, judecător
Judecători:

Aliona Miron
Mariana Pitic
Ion Malanciuc

examinând recursul depus de Smochin Marcel, reprezentant de avocatul Fediuc Valentin,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Marcel Smochin împotriva Consiliului Superior al Procurorilor cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea examinării sesizării,

împotriva încheierii din 25 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a declarat inadmisibilă acțiunea,

c o n s t a t ă :

La data de 16 februarie 2023, Smochin Marcel a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Superior al Procurorilor cu privire la anularea deciziei inspectorului în cadrul Inspecției procurorilor M. Roșioru din 21.09.2022, a hotărârii Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor nr. 3-152/2022 din 16.12.2022, a deciziei Consiliului Superior al Procurorilor de respingere a contestației din 21.12.2022, depuse de Smochin Marcel, cu obligarea pârâtului să reexamineze conform procedurii legale, sesizările înregistrate de Smochin Marcel nr. 3818 din 16.09.2022, nr.3819 din 16.09.2022, nr.3820 din 16.09.2022 și nr. 3439 din 23.08.2022.

Prin încheierea din 25 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de Smochin Marcel împotriva Consiliului Superior al Procurorilor cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea examinării sesizării. S-a explicat reclamantului că declararea acțiunii inadmisibilă în temeiul art.207 alin.(2) lit. e) Cod administrativ, exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant cu aceeași acțiune.

Nefiind de acord cu încheierea din 25 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, la 04 mai 2023, Smochin Marcel, reprezentant de avocatul Fediuc Valentin a depus recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea încheierii recurate cu emiterea unei noi decizii de remitere a cauzei la rejudecare în primă instanță.

În motivarea cererii de recurs s-a menționat că conform prevederilor art.42 din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, procedura disciplinară începe de drept în momentul sesizării și include următoarele etape: a) depunerea sesizării cu privire la fapta ce poate constitui abatere disciplinară; b) verificarea sesizării de către Inspekția procurorilor; c) examinarea cauzei disciplinare de către Colegiul de disciplină și etică; d) adoptarea unei hotărâri pe cauza disciplinară.

Conform art.43 alin.3 a aceleiași legi în cazul în care mai multe sesizări privesc aceeași faptă și același procuror, sesizările se conexează.

Potrivit art.52 alin.1 din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, inspekția procurorilor este o subdiviziune a Procuraturii Generale, în cadrul căreia activează inspektori având statutul de funcționari publici cu statut special.

Iar, conform art.14 lit.a) a Legii „Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public” funcționarul public are dreptul să examineze probleme și să ia decizii în limitele competenței sale.

A relatat recurentul că, din decizia contestată nu se conțin dispoziții privind conexasia procedurilor, conform art.44 alin.(4) din Codul Administrativ, dar o formulare generală asupra faptelor deplânse de petiționar.

În concluzie a menționat Smochin Marcel, reprezentant de avocatul Fediuc Valentin că, conform art.4 alin.(2) a legii „ Cu privire la organizarea judecătorească” instanțele judecătorești judecă toate cauzele privind raporturile juridice civile, de contencios administrativ, contravenționale și penale, precum și orice alte cauze pentru care legea nu stabilește o altă competență.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Completul Curții Supreme de Justiție reține că recursul depus de Smochin Marcel, reprezentant de avocatul Fediuc Valentin la data de 04 mai 2023 este în termen, având în vedere că încheierea contestată emisă la 25 aprilie 2023 a fost notificată de recurent la 03 mai 2023 (f.d.68).

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Completul Curții Supreme de Justiție a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

Studiind materialele dosarului, completul Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii din 25 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă o decizie prin care respinge recursul.

Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, completul constată că la 25 august 2022, Smochin Marcel a sesizat Inspekția procurorilor cu privire la faptele ce pot constitui abateri disciplinare la examinarea procesului penal nr. 20210201491, comise de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Râșcani, Daniel Jîmbei.

Ulterior, la data de 16.09.2022, Inspekția procurorilor a recepționat alte 3 sesizări din partea lui Smochin Marcel, cu conținut similar, referitoare la încălcări admise de același procuror, în cadrul acelui proces penal, care, pe motiv că reflectă aceleași solicitări, în baza acelorași fapte și argumente, au fost examinate în cadrul sesizării înregistrate la 23.08.2022, în condițiile art. 44 alin. (3) din Legea cu privire la Procuratură și pct. 3 lit.c) din Regulamentul privind conținutul și procedura de depunere a sesizării cu privire la abaterea disciplinară comisă de procuror, acestea fiind respinse ca fiind neîntemeiat, petiționarul fiind informat în mod corespunzător.

Prin decizia Inspekției procurorilor din 21 septembrie 2022, a fost încetată procedura disciplinară în privința procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Râșcani, Daniel Jîmbei, din lipsa temeiurilor de tragere la răspundere disciplinară (f.d.22-24).

Nefiind de acord cu soluția adoptată de Inspekția procurorilor, Smochin Marcel a depus contestație împotriva deciziei Inspekției procurorilor din 21 septembrie 2022, prin care a solicitat Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor, anularea deciziei nominalizate supra, ca fiind ilegală.

Prin Hotărârea Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor nr.3-152/2022 din 16 decembrie 2022, s-a respins contestația depusă de Smochin Marcel (f.d.27-29).

Exprimându-și dezacordul cu soluția adoptată, Smochin Marcel la 21 decembrie 2022 a contestat hotărârea Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor nr. 3-152/2022 din 16 decembrie 2022, solicitând admiterea contestației depuse, anularea deciziei Inspekției procurorilor din 21.09.2022 și a Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-152/2022 din 16 decembrie 2022 și adoptarea unei noi hotărâri, prin care să fie constatate abateri disciplinare în acțiunile procurorului în Procuratura mun.Chișinău, oficiul Râșcani, Daniel Jîmbei, la examinarea plângerilor depuse de Smochin Marcel, cu aplicarea sancțiunii disciplinare, conform legii (f.d.30-31).

Curtea de Apel Chișinău, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ, prin încheierea din 25 aprilie 2023 a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de către Smochin Marcel.

Instanța de apel a invocat că conform prevederilor art.49 alin.(1) lit. a) și alin.(4) din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, după finalizarea verificării sesizării cu privire la fapta ce poate constitui abatere disciplinară, inspectorul emite decizii motivate de încetare a procedurii disciplinare, dacă nu identifică niciun temei de tragere la răspundere disciplinară. Decizia de încetare a procedurii disciplinare poate fi contestată de către autorul sesizării la Colegiul de disciplină și etică în termen de 10 zile lucrătoare de la data recepționării acesteia.

În accepțiunea normei juridice înserate la art.51 alin.(1) lit. d) din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, după examinarea cauzei disciplinare, Colegiul de disciplină și etică adoptă una din următoarele hotărâri: privind încetarea procedurii disciplinare, în cazul în care nu a fost comisă o abatere disciplinară.

Instanța de recurs menționează că, în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contencios administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs. Acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17.

Articolul 189 alin. (1) din Codul administrativ prevede expres că orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Potrivit art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Prin urmare, unul din elementele definitorii ale acțiunii în contencios administrativ este revendicarea unui drept propriu vătămat prin una din formele activității administrative, or, acțiunea în contencios administrativ trebuie să urmărească revendicarea unui drept subiectiv vătămat.

În conformitate cu art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Conform art.10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 39 alin. (1) și (2) din Codul administrativ garantează controlul judecătoresc al activității administrative și stipulează că acesta nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Sub acest aspect completul relevă că prevederile articolului 207 alin. (2) lit.e) din Codul administrativ urmează a fi aplicate în corespundere cu dispozițiile articolelor 17, 20 și 39 din Codul administrativ.

Instanța de recurs menționează, că sub aspect procesual, accesul liber la justiție se materializează în prerogativele pe care le implică dreptul la acțiune, ca aptitudine legală ce este recunoscută de ordinea juridică oricărei persoane fizice sau juridice care pretinde un drept împotriva unei alte persoane, ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept.

Astfel, pentru a pune pe rol o acțiune în contenciosul administrativ, este necesară îndeplinirea cumulativă a unor condiții de formă și conținut, precum ar fi: respectarea competenței jurisdicționale, existența capacității procesuale, revendicarea unui drept încălcat, etc.

La caz, reclamantul Smochin Marcel a înaintat la Curtea de Apel Chișinău acțiune solicitând anularea deciziei inspectorului în cadrul Inspecției procurorilor M. Roșioru din 21.09.2022, a hotărârii Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor nr. 3-152/2022 din 16.12.2022, a deciziei Consiliului Superior al Procurorilor de respingere a contestației din 21.12.2022, depuse de Smochin Marcel, cu obligarea pârâtului să reexamineze conform procedurii legale, sesizările înregistrate de Smochin Marcel nr. 3818 din 16.09.2022, nr.3819 din 16.09.2022, nr.3820 din 16.09.2022 și nr. 3439 din 23.08.2022, însă nu a indicat, prin prisma art. 17 din Codul administrativ, care drepturi sau interese legitime ale sale au fost încălcate prin hotărârea Colegiului disciplinar și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor contestată.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, prin hotărârea nr. 3-152/2022 din 16.12.2022 a Colegiului disciplinar și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor, în cadrul examinării sesizării s-a stabilit că, motivele invocate de autor nu reprezintă fapte ce ar putea constitui abateri disciplinare în acțiunile procurorului vizat, iar decizia Inspecției judiciare emisă pe marginea sesizării asupra acțiunilor procurorului este întemeiată.

Totodată, instanța de recurs relevă că o hotărâre a Consiliului Superior al Procurorilor pe marginea contestației depuse de Smochin Marcel împotriva hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-152/2022 din 16.12.2022, nu a fost emisă, aceasta urmând abia a fi examinată, prin urmare nu se denotă încălcarea unui drept subiectiv al reclamantului, care poate fi apărat prin intermediul justiției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că normele legale citate supra interzic un contencios obiectiv de legalitate și denotă opțiunea legiuitorului pentru un contencios administrativ subiectiv efectiv, implicând revendicarea apărării unui drept subiectiv propriu al societății reclamante, astfel încât pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ este necesar revendicarea unui drept subiectiv exclusiv al lui Smochin Marcel.

Prin urmare, revendicarea dreptului trebuie să se deducă din susținerile formulate prin cererea de chemare în judecată, în conținutul căreia urmează a fi invocată vătămarea dreptului propriu, deoarece expresiile utilizate în textul articolelor 17, 39 și 189 din Codul administrativ de „drept vătămat” și de „încălcarea unui drept al său” se referă la drepturi subiective concrete, fiind excluse drepturile prin ricoșeu, ipotetice, iluzorii sau virtuale, precum și acțiunile populare *actio popularis*.

În acest sens este relevantă și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a statuat că pentru ca un reclamant să se poată declara victimă, acesta trebuie să prezinte dovezi plauzibile și convingătoare ale probabilității survenirii unei încălcări, la care ar fi supus personal, fiind insuficiente niște simple bănuieli sau conjuncturi [Senator Lines GmbH împotriva a cincisprezece state membre ale Uniunii Europene(cererea nr. 45572/00)].

Curtea a subliniat că în Convenție nu este prevăzută posibilitatea de a angaja o *actio popularis* în scopul interpretării drepturilor recunoscute în Convenție; aceasta nu autorizează nici persoanele particulare să se plângă în legătură cu o dispoziție de drept

intern doar pentru că aceștia consideră, fără să fi suportat în mod direct efectele, că dispoziția respectivă încalcă Convenția (Aksu împotriva Turciei, Burden împotriva Regatului Unit).

Astfel, un act administrativ poate fi anulat numai dacă și cu condiția de a se dovedi că a produs lui Smochin Marcel o vătămare într-un drept, ori într-un interes legitim, potrivit art. 17 din Codul administrativ, care consacră contenciosul subiectiv. Instanța sesizată de contencios administrativ trebuie să verifice dacă prin actul administrativ care face obiectul acțiunii s-a adus atingere unei situații juridice subiective.

Din analiza cererii de chemare în judecată depusă de către Smochin Marcel nu se desprinde dreptul subiectiv pretins a fi încălcat prin hotărârea Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor nr. 3-152/2022 din 16.12.2022. Revendicarea unui drept subiectiv exclusiv al recurentului reprezintă o condiție obligatorie pentru ca acțiunea în contencios administrativ să treacă testul de admisibilitate.

În contextul celor relatate, completul Curții Supreme de Justiție reține că acțiunea înaintată de Smochin Marcel împotriva Consiliului Superior al Procurorilor cu privire la anularea deciziei inspectorului în cadrul Inspecției procurorilor M. Roșioru din 21.09.2022, a hotărârii Colegiului de disciplină și etică de pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor nr. 3-152/2022 din 16.12.2022, a deciziei Consiliului Superior al Procurorilor de respingere a contestației din 21.12.2022, depuse de Smochin Marcel, cu obligarea pârâtului să reexamineze conform procedurii legale, sesizările înregistrate de Smochin Marcel nr. 3818 din 16.09.2022, nr.3819 din 16.09.2022, nr.3820 din 16.09.2022 și nr. 3439 din 23.08.2022, nu răspunde exigențelor de admisibilitate, motiv din care a fost declarată inadmisibilă în temeiul art.207 alin.(2) lit. e) din Codul administrativ.

Din considerentele menționate supra și având în vedere că soluția emisă prin încheierea din 25 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău este corectă, completul Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul depus de Smochin Marcel, reprezentant de avocatul Fediuc Valentin.

În corespundere cu art. 193, art. 241, art. 243, alin. (1), lit. b), alin. (2) și alin. (3) din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul depus de către Smochin Marcel, reprezentant de avocatul Fediuc Valentin.

Se menține încheierea din 25 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Marcel Smochin împotriva Consiliului Superior al Procurorilor cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea examinării sesizării.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Mariana Pitic

Ion Malanciuc